

"La societat basca necessita autoestima"

El vice-lehendakari Juan José Ibarretxe, pròxim candidat pel PNB a president del govern basc en les eleccions del 25 d'octubre, insisteix en la construcció d'una Euskadi nova en base al diàleg i la recerca d'una identitat compartida per tots els bascos.

Tothom veu Juan José Ibarretxe menjant-se els torrons al palau d'Ajuria Enea el Nadal vinent. L'actual vice-lehendakari, candidat del PNB en les pròximes eleccions autonòmiques del 25 d'octubre, circumstancialment exerceix ja com a tal, a causa de la convalsència de l'actual president basc, José Antonio Ardanza. No va ser fàcil convèncer aquest alabès de Llodio que era ell la persona elegida per continuar el camí dels Agirre, Garaikoetxea o Ardanza. Avui és un ferm candidat a lehendakari que ja ha interioritzat aquesta possibilitat i que afronta la seua activitat políticoinstitucional diària coneixedor que ell serà el nou líder de la comunitat autònoma basca dels anys vidents. Potser és més home de gestió que no polític a l'ús, és el pol oposat al seu principal valedor, Xabier Arzallus. La seua principal obsessió és el treball i la construcció d'Euskadi en unes claus noves que li permeten afrontar els seus reptes. Els mítings ideològicopopulistes, els deixa per als seus companys de partit.

—Circumstancialment li toca exercir de lehendakari abans d'hora. D'això se'n diu estar en fase de rodatge.

—Quan un accepta la decisió de ser vice-lehendakari ja sap que, entre altres coses, pot haver de fer-se càrrec de responsabilitats màximes, i és el que s'ha esdevingut amb motiu de la intervenció del lehendakari. D'altra banda, jo he estat en fase de rodatge des de fa quaranta-un anys. El fet és que optar a ser màxim dirigent del teu país no és cap ximpleria. Ésser lehendakari del País Basc és una responsabilitat immensa, per a la qual un polític no solament ha de preparar-se, sinó que a més ha de tenir en compte la dimensió del projecte, i tenir autèntiques ganes de liderar un país. El que necessitem és aportar idees i il·lusions; cal traslladar a la societat un projecte clar, un diagnòstic per veure per on van les coses i a partir d'aquí generar il·lusió.

—Ha comentat la necessitat de liderar un país, també de dirigir-lo?

—Evidentment.

—Perquè sempre hi ha hagut la tendència a considerar que els lehendakaris passats no han dut les regnes de l'acció política i de govern, en comparació amb presidents com Pujol o Fraga.

KARLOS CORBELLA

"El gran repte de la societat basca és superar un dels seus principals problemes, és a dir, que dedica gran part de les energies a debatre sobre el passat."

—Però això s'ha fet servir com una mena de tòpic. Quan a algú se li vol posar un però en la seua gestió des del punt de vista polític o administratiu, se sol dir que li falta de capacitat per responsabilitzar-se del seu lideratge. Jo crec que liderar un país és aportar solucions, i des d'aquesta perspectiva les persones que aporten solucions i que il·lusionen la ciutadania són les que realment poden mobilitzar una societat en pro d'un objectiu, i es converteixen en dirigents.

—El recanvi generacional no solament implica noves cares, sinó també noves formes de fer, i potser tenir menys prejudicis pel que fa al passat recent?

—El gran repte de la societat basca és superar un dels seus principals problemes, és a dir, que dedica gran part de les energies a debatre sobre el passat. Les per-

KARLOS CORBELLA

sones tenim energies limitades i no és bo que les malbaratem en problemes estèrils. El que hem de fer és posar les mans al foc per construir el futur, sabent d'on venim i per on hem de caminar. Les claus són veure què passa exactament amb el projecte europeu, veure com podem resoldre la desocupació, veure com canalitzem una societat que cada vegada vol participar més en els òrgans de decisió, veure com resollem el procés de democratització creixent en el terreny dels partits polítics, veure com podem fer un debat polític com més va i més constructiu... Aquestes són les coses que la ciutadania desitja veure. La societat del futur vol resultats, vol veure que les idees polítiques es plasmen en resultats, i que les ideologies es legitimen a través del resultat també. No serveixen solament les aportacions teòriques, sinó que han de tenir una plasmació en la realitat.

—Fins fa poc es parlava de fractura sindical (ELA-LAB, d'una banda, i UGT-CCOO, d'altra). La fractura avui també és institucional. Vol dir que no passa res?

—Jo tinc algunes dificultats per entendre per què es produeixen determinades coses [es refereix a la ruptura del govern de coalició protagonitzada pel PSOE]. Em trobe com tots els ciutadans, preguntant-me què ha passat aquí que no haja passat en els darrers vint anys, quan el PSE-PSOE ha participat durant dotze anys en el govern, perquè de la nit al matí, i en el darrer minut, hi haja una sèrie de condicions que no fan digna la presència d'un partit en un govern. A mi no em sembla una solució encertada. Però la prioritat era resoldre la crisi i substituir els càrrecs, posar a funcionar la institució. Per què? Perquè el problema que ens ha de preocupar als responsables de les administracions públiques és que la nostra feina és resoldre els problemes, no crear-ne de nous. Hem d'acabar la nostra feina i fer-la ben feta. D'altra banda, té

raó vostè quan planteja el recurs de determinades forces polítiques a plantejar el debat de la doble societat, els uns i els altres, quan en realitat el que hem de fer és, admetent la pluralitat de la societat basca, tractar entre tots de confeccionar i construir un projecte. Però sense dividir. Necessitem integrar per construir entre tots.

—Es pot vertebrar la pluralitat?

—Perfectament, per què no hauria de vertebrar-se? La societat basca ha viscut els darrers dotze anys amb governs de coalició. És un exemple evident que políticament ha estat capaç de fer un esforç per tractar de conformar projectes en comú encara que ningú no renunci a les seues idees. La societat basca ha demostrat que sabem parlar entre nosaltres i que sabem arribar a acords. No és just que es retraga a la societat basca i als seus partits polítics incapacitat per parlar, perquè això ja ho fem.

KARLOS CORBELLA

—Sembla que es parla molt de gestió i poc de política, si fem cas de les espurnes que salten constantment.

—Jo pense que en general hi ha un nivell d'aproximació en el diàleg molt ampli, i que tenim un gran problema en què hem d'avançar, que és com arribem i desenvolupem la pau. No és veritat que no parlem, és una societat que parla, que tracta d'arribar a acords i que ha d'avançar pel camí de la pau per tractar de bastir un diàleg que des del punt de vista integral pugui resoldre el conjunt de problemes que té la societat basca.

—Els partits no nacionalistes es van movent. El PSOE i el PP sembla que es van autoconvencent que poden governar i que ja ha arribat l'hora que el PNB deixi d'ocupar aquesta responsabilitat. Diuen que el model nacionalista s'ha exhaurit. El PNB sembla neguitós.

—A mi, el que m'inquieta és que definim els nostres projectes construint-los contra els altres. No crec en els fronts, de ningú. En política crec en les coincidències i crec que és bo coincidir. No crec en un projecte de

ningú contra el País Basc. Aquest no és el camí per construir el segle XXI. El segle XXI parlarà de països oberts, que sàpiguen acceptar la pluralitat, la universalitat, els nous projectes en què anem integrant-nos i a més en què cadascú pugui fer-hi la seua aportació.

—En el nacionalisme i en el no nacionalisme subjauen dos projectes polítics, dos projectes de país. S'hi pot trobar un punt intermedi?

—Des de la transició s'han fet enormes esforços per tractar de trobar punts intermedis. Què va ser l'estatut d'autonomia sinó un camí que es va emprendre conjuntament establint un model de convivència política? Sens dubte, per a uns anava massa lluny, per a altres es quedava massa curt, però era una concepció dinàmica. La societat basca està avaluada a tenir un concepte dinàmic de l'autogovern, d'allò que podem dir definir-se un mateix, admetent que

la clau per definir-se en aquest projecte serà el que la mateixa societat basca vulga i decideixca.

—La ciutadania fa un balanç desigual de l'estatut. Al seu parer és positiu?

—Com sempre, en aquesta vida hi ha clarobscurs. Hi ha aspectes en què hem avançat; és innegable que avui tenim una capacitat d'ordenar-nos socialment molt més important que no la que teníem fa vint anys, i és innegable que queda molt de camí per fer. Sempre he estat partidari de traslladar il·lusion a la ciutadania, també en relació amb l'autogovern. Solament una societat que està il·lusionada amb el que té pot estar il·lusionada per reivindicar el que li fa falta, amb creure que allò que li falta li crearà benestar si és desenvolupat per les institucions que la representen de manera més propera.

—S'arribarà a un diagnòstic comú sobre la manera de construir-nos per dins?

"La societat basca ha viscut els darrers dotze anys amb governs de coalició. És un exemple evident que sabem parlar entre nosaltres i que políticament podem arribar a acords. No és just que ens retraguem el contrari."

—El treball del diàleg dins de la nostra comunitat per definir-nos em sembla un dels elements clau. En el fons, solament una societat que sap quin és el projecte que vol és una societat que es pot projectar enfora. Solament et sents representat en un nou món si alhora tens la possibilitat d'aportar-hi la teua identitat, i de veure-t'hi reflectit.

—Però confiant en les pròpies forces.

—Naturalment. En general, la societat basca necessita autoestima. Sovint o no tenim una capacitat d'auto-crítica o duem l'autocrítica fins a límits insospitats. Sembla que no tenim punts intermedis. De vegades no som capaços de fer una reflexió i de vegades som capaços de matar-nos. De vegades ens lesionem nosaltres mateixos, no ens veiem amb perspectiva, i la societat basca té valors que pot traslladar a aquesta societat europea en construcció, i sense cap mena de complex.

—Potser és que busquem massa el culpable de tots els nostres problemes fora?

—És tan negatiu persistir en l'error com pensar que la culpa és dels altres. En general, l'actitud de carregar la culpa a l'altre és defensiva. Per això dic que al marge de la reivindicació com a país davant de tercers, la gran clau nostra és definir-nos nosaltres mateixos.

—El nacionalisme basc la està encertant a l'hora d'ofrir un projecte engrescador?

—Hi ha una mena de clixé que permanentment es porta a col·lació en relació amb el pensament nacionalista, que jo no me'l crec. La gran clau del nacionalisme basc dependrà de dues coses: una que no ens pensem que som el melic del món. Som nosaltres els qui hem de tenir en compte què passa en el món i tot seguit adaptar el nostre missatge a aquesta nova realitat. I en segon lloc, si no incorporem tensió intel·lectual, elements d'adaptació del seu discurs i missatge en el dia a dia, correm el risc de defensar un projecte obsolet.

—Des de fora demanen als bascos que expliquen millor la realitat del seu poble. Per exemple, quan un partit com el PNB és capaç de governar a Euskadi amb el PSOE, de pactar a Madrid amb el PP, de governar Euskadi amb una escissió (EA), de pactar amb formacions com Unió Valenciana... ja deu comprendre que no és gaire fàcil entendre-ho.

—Sobretot si únicament es coneix el que passa en

aquest país per la imatge oficial: una societat enfrontada, que té dificultat per parlar, per desenvolupar i crear notícies per qüestions altres que la violència o l'es-tridència. Però la societat basca no és això, és una societat pacífica i treballadora. I el que interpreta el Partit Nacionalista Basc és la visió de la societat mateixa. Des d'aquesta perspectiva s'ha d'entendre que un partit que té la responsabilitat de govern ha de tenir una capacitat evident per incorporar diàleg. No podem viure en reductes. El PNB, per exemple i al marge de la posició dels mitjans oficials, té molt clar que vol la pau; i això significa mantenir una actitud oberta al diàleg com a principal virtut. Hem de fer un esforç per explicar què som i transmetre que el PNB farà seues les decisions que prenga la societat. Nosaltres diem que, al marge del nostre projecte, admetrem sempre el projecte i la definició que la societat basca faça de si mateixa. Ara, no sé si això ho poden admetre els altres.

"Hem de fer un esforç per explicar què som i transmetre que el PNB farà seues les decisions que prenga la societat. Nosaltres diem que, al marge del nostre projecte, admetrem sempre el projecte i la definició que la societat basca faça de si mateixa. Ara, no sé si això ho poden admetre els altres."

Iñaki Gorostidi (Sant Sebastià)

Lo campanar de Lleida Revista setmanal il·lustrada

Reproducció facsímil d'una de les revistes aparegudes entre 1899 i 1901 que eren portaveus de les diferents tendències del catalanisme polític lleidatà. Fou una revista il·lustrada que destacava per la seva qualitat estètica i reproduïa les signatures dels principals autors de l'època de la restauració: Verdaguier, Guimerà i Narcís Oller, entre d'altres.

Institut d'Estudis Ilerdencs
Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Cànon literari: ordre i subversió

Actes del col·loqui internacional

Aplega les ponències del col·loqui que va tenir lloc a Lleida el març de 1996 i en el qual es debatia la teoria, la crítica i la història literàries al voltant del cànon. Noms com Jonathan Culler, Terry Eagleton, Joaquim Molas, Antoni Mari, Enric Bou i Leonardo Romero, entre d'altres, hi presentaren els seus textos.

Institut d'Estudis Ilerdencs
Fundació Pública de la Diputació de Lleida

El temporal perfecte

Sebastian Junger

Va ser el temporal del segle, les onades van superar els trenta metres d'alçada. Era l'octubre de 1991. Sebastian Junger ens porta fins al cor del temporal i ens descriu la història veritable d'una lluita de l'home contra el mar.

Edicions 62
"Llibres a l'Abast", 320